PRZEMIANY W NOWOCZESNYM SPOŁECZEŃSTWIE: ASPEKTY SPOŁECZNE

Monograph

The Academy of Management and Administration in Opole

TRANSFORMATIONS IN CONTEMPORARY SOCIETY: SOCIAL ASPECTS

Edited by Tetyana Nestorenko
Slawomir Śliwa

Opole 2017

2.3. Socio-psychological aspects of development of creative abilities in the process of education 95
2.4. Features of influence of interpersonal relationships between children and adults in the formation of the individual goal-setting deprivation in family interaction 100
2.5. Peculiarities of human adaptation to psychotraumatic situations: theoretical aspect 107
2.6. Contribution of E. Sobotovich to the development of special education for children with mental and physical disabilities 114
2.7. Musical-didactic game as a part of musical education, upbringing and development of modern preschool children 121
2.8. Psychological features of emotional regulation of teenagers' educational and cognitive activity 125

Part 3. Social aspects of change of society and changes in education 132

3.1. Autovision of desirable personal qualities of a teacher of the 21st century engaged in penitentiary educational practice 132
3.2. Importance of musico-kinetic communication in education of pupils with hyperkinetic disorder 140
3.3. Analysis of theoretical approaches to work of prevention of maladjustment of pupils in different social institutions 147
3.4. Peculiarities of the influence of parental bringing up strategies on the development of personal qualities of teens 155
3.5. The coping as a mental phenomena 162
3.6. Features of parents-teenagers relationship in modern one-parent families 170
3.7. Waldorf pedagogy in ukraine: modern state and perspectives of development 177
3.8. Adapting the content of history education to the demands of modern society 186
3.9. Psychological features of understanding emotions mentally retarded teenagers as one of the aspects of formation of creative personality 191
3.10. Provision of healthy lifestyle for children and youth in conditions of modern education transformation 198
3.11. Concepts changes of speech standards and language culture of the youth in contemporary society 205

тович Е. Ф. Методические рекомендации по развитию речи у учащихся х классов вспомогательной школы / Е. Ф. Соботович / Упр. интернат. и гат. учеб.-метод. учреждений, охраны прав детей. – К. : РУМК, 1989. – 58 с.
ботович Е. Ф. Програмні вимоги до корекційного навчання з розвитку мовлення старшого дошкільного віку з вадами інтелекту / Е. Ф. Соботович, В. В. Тищенко туальна освіта, 2004. – 144 с.
ботович Е. Ф. Психолінгвістична періодизація мовленнєвого розвитку дитини (формування лексичної сторони мовлення) / Е. Ф. Соботович // Дефектологія. – 1999. – № 1. – С. 11-13.
12. Хрестоматія з логопедії: Історичні аспекти. Дислалія. Дизартрія. Ринолалія: Навчальний посібник / за ред. М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко. – К.: КНТ, 2008. – 380 с.

2.7. Musical-didactic game as a part of musical education, upbringing and development of modern preschool children

2.7. Музично-дидактична гра як складова музичного виховання, навчання та розвитку сучасних дітей дошкільного віку

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується не завжди позитивними умовами для формування цілісної особистості дитини. Розповсюдження масової культури низького ґатунку через радіо, телебачення та інтернет вносять негативні корективи у сферу духовного становлення дитини дошкільного віку. У зв'язку з цим набувають важливого значення пріоритетні завдання дошкільних програм розвитку творчого й особистісного потенціалу сучасної дитини, серед яких: розвиток емоційно-естетичного сприймання та ціннісного ставлення до навколишнього світу; формування цілісної картини світу за допомогою включення дитини у різні види діяльності (ігрову, рухову, музичну, пошуково-дослідницьку, пізнавальну та ін.); формування її уявлень про різні види мистецтва та їх характерні особливості; розвиток творчих здібностей і збагачення індивідуального художньо-естетичного досвіду кожної окремої дитини тощо.

Узагальнивши досвід попередніх дослідників (Л. Виготського, С. Карпенчука, Е. Печерської, В. Сухомлинського, Д. Б. Ельконіна та ін.) можна зазначити, що:

- гра – це особливий вид діяльності, в якому важливим є не тільки результат, а сам процес, де поєднується інтелектуальне напруження з незвичайною емоційною атмосферою, яка нерідко посилюється перевтіленням в ту чи іншу роль;

- головна риса гри – двоплановий характер діяльності вихованців (реальний і уявний чи умовний);

- гра поліфункціональна за своєю природою: вона і навчає, і розвиває і виховує [2, 24].

В музичному розвитку дітей дошкільного віку важливу роль відіграють ігрові методи виховання та розвитку. В рамках навчально-виховного процесу використання гри – явище не нове. У грі створюються соціальний і предметний зміст діяльності, адекватні умови формування особистості, моделювання системи відносин між вихованцями та вихователями.

Музично-дидактична гра – одна з головних дієвих та перевірених форм ефективного музичного виховання, навчання та розвитку дітей у дошкільних навчальних закладах. Деякі теоретики та практики підкреслюють, що *музично-дидактична гра є засобом і методом виховання та музичного розвитку дітей дошкільного віку*. Вона сприяє вихованню у дітей доброзичливості, чемності, етикету; формує музичні здібності дітей дошкільного віку; допомагає дитині в цікавій для неї формі почути, відрізнити, порівняти певні особливості музики.

Існує думка, що *музично-дидактична гра переслідує більше навчальну функцію* і створюється переважно з метою розумового розвитку дитини, в доступній формі допомагає їй розібратися в співвідношенні звуків за висотою, розвинути в неї чуття ритму, тембровий динамічний слух, спонукає до самостійної діяльності із застосуванням знань отриманих на музичних заняттях.

Однак, сучасний зміст музичного навчально-виховного процесу поєднує між собою розвиток, навчання та виховання в єдине ціле, які є передумовами активної музично-творчої діяльності дитини, що сприяють гармонійному всебічному формуванню особистості. В наш час музично-дидактична гра широко використовується музичними керівниками в сучасних ДНЗ як засіб формування базових музичних здібностей дітей.

Саме для того, щоб прищепити малюкам інтерес та любов до музики і треба в доступній та зрозумілій формі використовувати музично-дидактичні ігри. Своєрідність музично-дидактичної гри як ігрової діяльності полягає в тому, що взаємини музичного керівника з дітьми і дітей між собою носять саме ігровий характер. Музичний керівник є організатором та учасником гри. Діти часто виконують ту чи іншу роль, яка визначена змістом гри, що обумовлює їх наступні ігрові дії.

Для музично-дидактичних ігор необхідно створити картотеку – наочні картки з картону або паперу, їх можна купити або виготовити як самому, так і разом з дітьми. Кожній грі будуть відповідати ті чи інші зображення героїв казок або музичних інструментів.

Існує багато класифікацій музично-дидактичних ігор: на розвиток музичних здібностей за Н. Ветлугіною; розвиток музичного сприйняття за Л. Комісаровою тощо. Однак, головною метою всього цього «різнобарв'я»

класифікацій ігор є формування та розвиток трьох основних музичних здібностей: чуття ладу, ритму та музично-слухових уявлень.

Музично-дидактичні ігри повинні бути прості, доступні та цікаві. Тільки в такому випадку вони стають своєрідним збудником бажання дітей слухати музику, проспівувати її та танцювати під неї. Музично-дидактичні ігри проводяться на музичному занятті (частіше в другій його половині) як окремий вид діяльності.

В залежності від активності дітей та педагогічних завдань, розрізняють кілька видів музичних ігор: *спокійні, рухливі та хороводні.* Спокійні ігри спрямовані на розвиток музичного сприймання дітей та на формування їх музично-слухових уявлень. Діти спокійно прослуховують музичні твори та з місця порівнюють різні за жанром твори, визначають їх характер, розрізняють засоби музичної виразності (висоту звуків, тембр, динаміку). Рухливі ігри побудовані по принципу рухової активності, динамічності та швидкості дітей; малюкам потрібно реагувати на музичні руху певними діями. Ігри хороводного типу підходять для великої кількості учасників, змагаються один або два кола хороводу. Наприклад, діти першого кола повинні відгадати звучання мелодії низького регістру, а малюки другого кола – високого.

Структурними складовими музично-дидакичної гри є: *музично-дидактичне завдання, ігровий задум, ігровий початок, ігрові дії, правила гри та підведення підсумків.*

Музично-дидактичне завдання визначається виходячи з програмних вимог музичного заняття. Тобто, якщо музичне заняття спрямоване на розвиток у дітей здатності до уважного слухання музичного твору, розуміння його настрою й образного змісту, то тематика та зміст музично-дидактичної гри мають відповідати даному музично-дидактичному завданню заняття.

Ігровий задум – наступний обов'язковий структурний елемент музично-дидактичної гри. Дидактичне завдання у грі навмисно маскується та постає перед дітлахами у вигляді ігрового задуму (завдання), а саме того, що цікаве дітям відповідного віку. Наприклад, дітям сташого дошкільного віку подобається більш ретельно вивчати видобування звуків на музичних інструментах і тому зміст музично-дидактичних ігор має бути спрямований на формування практично-виконавських вмінь дітей. Ігровий задум часто виражений у самій назві гри і становить її початок. Він викликає жвавий інтерес дітей, збуджує їх активність, бажання грати.

На створення ігрової атмосфери суттєво впливає ігровий початок. Атмосфера гри виникає при розподілі на команди, виборі ведучого та визначенні права першого ходу. Ігровим шляхом можна вибрати ведучого та капітанів, це може бути гарне виконання розспівки або дитячої пісеньки.

Музично-ігрові дії виходять із ігрового задуму та є засобом його реалізації. Під час виконання ігрових дій діти захоплюються та легко засвоюють навчально-виховний зміст закладений у грі. Кожна музично-дидактична гра має правила, які обумовлені змістом гри, ігровим задумом, і разом з тим виконують велику роль – визначають характер та спосіб дій, організовують і спрямовують поведінку дітей у грі. Правила музично-дидактичної гри підпорядковують процес виконання та оцінювання ігрових дій. Засвоєння та дотримання дітьми правил гри сприяє формуванню у них самоконтролю, самостійності, взаємодовіри та допомоги один одному в ігровому процесі.

Підведення підсумків гри може відбуватися у вигляді підрахунку балів або у відзначенні тих дітей, які найбільш правильно виконали музично-дидактичне завдання. Бажано відмітити досягнення кожної дитини, підкреслити успіхи та виявити делікатність у формулюванні оціночних суджень. Результат музично-дидактичної гри виражається у вирішенні завдань, доручень, відгадуванні загадок, вирішуванні простих кросвордів і в тому задоволенні, яке доставляє гра її учасникам. Відсутність хоча б однієї структурної складової музично-дидактичної гри робить її проведення неефективним та недоцільним.

Гра не замінює повністю традиційні форми та методи навчання й виховання дітей в сучасних ДНЗ; вона раціонально їх доповнює, дозволяє ефективно досягти поставленої мети та завдань всього навчально-виховного процесу. В той же час гра підвищує зацікавленість дітей до музичних занять, стимулює пізнавальну активність, що дозволяє дітям отримувати і засвоювати базову інформацію з музичного мистецтва, сприяє набуванню навичок приймання природних рішень в різноманітних творчих ситуаціях.

Можна також стверджувати, що музично-дидактична гра за умов активізації її виховної функції є ефективним засобом виховання дружніх стосунків дітей у колективі та формування гуманістично спрямованої особистості дошкільняти.

Література

1. Маркіна К. Ю. Дидактичні ігри як засіб національного виховання молодших школярів у хореографічній діяльності / К. Ю. Маркіна // Науковий часопис: зб. наук. пр. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010 р. – Вип. 9 (14). – С. 65-68.
2. Печерська Е., Полтавцева Т. Музичні ігри – осередок виховання дружніх стосунків у колективі / Елла Печерська, Тетяна Полтавцева // Методика і практика. – К.: Початкова школа. 1997 р. – С. 24-27.
3. Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах: лист МОН № 1/9-454 від 02.09.2016 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/52246/.

and the effective training activities. The investigation of development of ability to set goals through the activities at boarding schools is a separate branch of scientific research, and is particularly relevant. The theoretical analysis of the concepts and approaches to the problem of goal-setting, its laws and mechanisms of formation are studied depending on internal and external conditions of the development and the education of a child are analysed. Thus, the results of the study show that pupils in boarding schools have a difficulty answering the question about the purpose of their activity and can not form their own point of view.

2.5. Alina Kucherenko, Larisa Stepanenko. Peculiarities of human adaptation to psychotraumatic situations: theoretical aspect.

The article presents the problem of psychological adaptation of man to the traumatic situations. They are represented the modern approaches of the investigation of the problem of adaptation. It is underlined that the psychotraumatic situations that the individual suffers are accompanied with tense and deep negative emotional experiences. They lead to the disturbance of the emotional space of the individual and prevents the process of adaptation.

2.6. Evgeniya Lyndina. Contribution of E. Sobotovich to the development of special education for children with mental and physical disabilities.

In the article there is given Contribution of E. F. Sobotovich to the development of special education for children with mental and physical disabilities. There has scientific work on the issue of development of theoretical and methodological aspects of the development, education and training of children with language disorders, the results of which are embedded in the practice of special pre-school and school institutions in Ukraine, Russia and Belarus.

2.7. Yuliya Merezhko, Oksana Petrykova, Sofia Leontieva. Musical-didactic game as a part of musical education, upbringing and development of modern preschool children.

This article considers the problem of improving the system of musical education and upbringing in the pre-school educational institutions. Here reveals the essence of the concept «musical-didactic game», its striking characteristics, its classification. The article substantiates in detail the structural components of the game, in particular the musical-didactic task, the game plan and the beginning, game actions, game rules and the summing-up. The proposed methodical advices for conducting musical-didactic games will be useful for musical heads of pre-school educational institutions and for students in musical and educational activities.

2.8. Larisa Stepanenko, Elizabeth Kirichek. Psychological features of emotional regulation of teenagers' educational and cognitive activity.

The problem of emotional regulation of teenagers' educational activity is analyzed in the article. The most common emotions that teens would like to go through and really feel at different stages of the educational process are identified. Main features of such indicators of emotional maturity as self-regulation, empathy and expressiveness and also teenagers' emotional orientation are studied. The interrelation between successfulness of teenagers' educational activity and features of their emotional sphere is determined.

Part 3. Social aspects of change of society and changes in education

3.1. S. Maria B. Pecyna. Autovision of desirable personal qualities of a teacher of the 21st century engaged in penitentiary educational practice.

In the context of the well-known proverb: who with whom it is so fitting in the process of education and resocialization of convicts in prison schools, the teacher plays the decisive role. Thus, bearing in mind the wisdom of the nation, three parts of an empirically documented study containing a portrayed teacher in the self-examination and reconstruction of his students